

1916. 22. 1. (ხანა 1916/17)

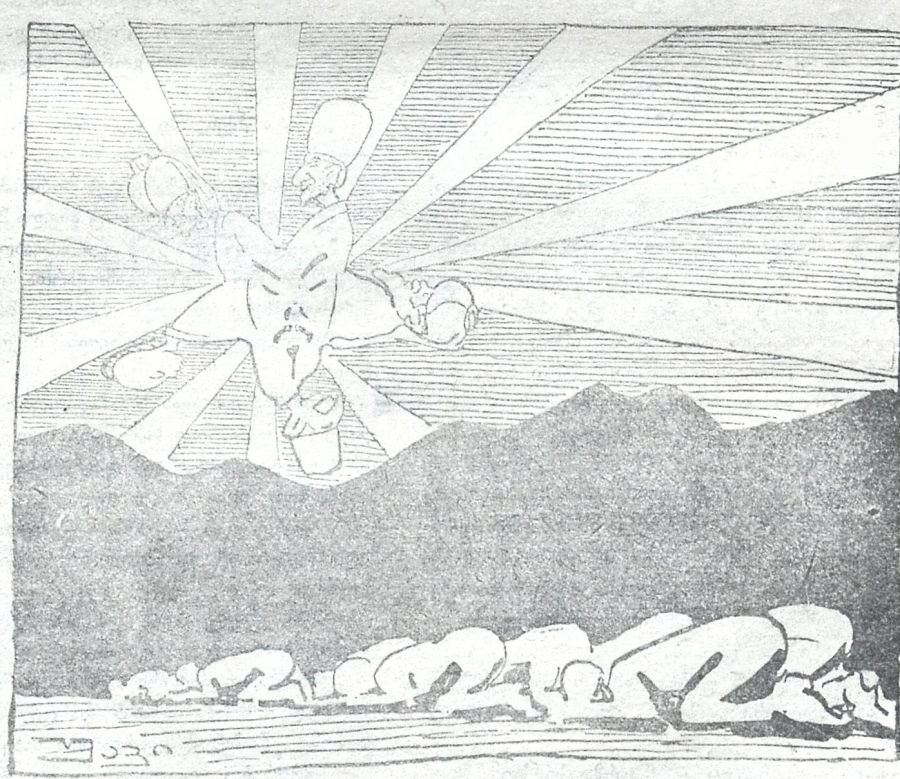
ფასი 50 შ.

ადმონსადონის ვარსკვლავი

№
47

1920 წ.
ოქტომბრის 31

იმ დროს, როდესაც ბაქოში მოწვეული ადმონსადონის „სოციალისტთა“ ჯგუფის დახურვა და დეპუტატების ნაქრდალი ხოსრო ხაძინაძის, ადმონსადონის ქორაზანტზე გამხსნა, სუთ თაჟანა ვარსკვლავი.
ბაქოელა. მადონია. შირქე დეზუხეს და თაჟანა სტეს ამ სჯავსებთა მოუღეს და უწოდეს მას „ადმონსადონის ვარსკვლავი“.

ს ი ბ ი ლ ი

პირველად რომ თვალი გაახილეს ქვეყანაზე ადამმა და ევამ, სახეზე ორთავეს განცვიფრების, სიამისა და აღტაცების ღიმილი აღებუქდა.

ეს იყო ერთად ერთი შემთხვევა—პირველი და უკანასკნელი, რომელიც შემდეგ არასოდეს გამეორებულა—როდესაც ადამიანი გაჩნდა ქვეყნათ არა მტირალი, არამედ მღიმიარი.

ყველაფერი შეენიერი იყო მათთვის:

ლამაზი მეუღლე. თვალწარმტაცი წალკოტი. კეთილშეზავებული ჰაერი. გემრიელი ხილი.

ყოველსავე სურვილს თვალის დახამხამებაში ისრულებდნენ და რა იყო მწუხარება, ტანჯვა, ნაღველი—არ იცოდნენ.

შენიერი იყო მათი ღიმილი პირველად, სრული ნეტარებისა და განცხრომის გამომხატველი.

შემოქმედი თვალს არ აშორებდა მათ და თავის ქმნილებათა გვირგვინათ სთვლიდა.

—სრულნი არიან!—ამბობდა მათთვის კმაყოფილი ოსტატი...

მაგრამ ხანი გადიოდა და ადამისა და ევას სახეზე თანდათან რაღაც უცნაური ცვლილება მტლავნდებოდა.

მათი ღიმილი ღლითი დღე ჰკარგავდა წინანდელ იერსა და სიცხოველეს, როგორღაც ბრტყელდებოდა და იყინებოდა პირზე და ბოლოს ისე გაქვავდა ზედ, რომ ოდესღაც შეენიერი სახეები, შინაგანი შუქით ანთებული და ამეტყველებული, უძრავ ნიღბებს დაემსგავსა.

—რა მოუვიდათ?—ჰფიქრობდა შემოქმედი და ველარკ კი უყურებდა სახეზე, ისე უშნო და საზიზღარნი ვახდნენ მისი საუკეთესო ქმნილებანი.

—აქ აღარ არის ამათი ადვილი!—გადასწყვიტა შემოქმედმა, საბოლოოდ რომ გული აუცრუვდა მათზე და გააძევა ორივე ედემიდან.

დამცირებულმა და შეურაცყოფილმა ადამიანებმა დასტოვეს ბჭენი სამოთხისანი, პირისპირ დადგნენ უცნაური მომავალის წინაშე და მათი არსება უმწეობისა და შიშის გრძნობამ შეიპყრო.

უბედურებამ, ზრუნვამ და სიკვდილის შიშმა ერთბაშით წაშალა მათ სახეზე ის უძრავი და უმეტყველო ღიმილი და სამაგიეროთ ტანჯვისა და მწუხარების ბეჭედი დაასვა.

დიდხანს იდგნენ უხმოთ სამუდამოთ დახშულ კარებთან თავზარდაცემულნი და გულ-დამდულ რულნი.

უცებ ევას რაღაც უცნაურმა სითბომ მოუწურა და შეუკუმშა გული და მთელს სხეულში დაუარა, შემდეგ იგივე სითბო ყელში მოაწვა მორგვევით, დაურღვია და აურია სახის კუნთები, აუკანკალა ნიკაბი და თვალეზში წასკდა თბილ ნაკალთ.

და დედამიწას პირველად ეპკურა ტანჯული ადამიანის ცრემლები.

—წავიდეთ!—უბრძანა ადამმა ისეთი ხმით, თითქოს ეს სიტყვა კბილებში გასცრაო.

და პირველი ადამიანები გაუდგნენ ტანჯვით აღსავსე ცხოვრების გზას...

ეს იყო და ეს.

მას შემდეგ ღიმი აღარ მიჰკარებია მათ ტუჩებს და ნიადაგ ტანჯვასა და არსებობისათვის ბრძოლაში ჩაბმული ადამ და ევა სამუდამოთ გადაეწვიენ სიცილს.

ისე ცხოველი იყო წარსული ნეტარების მოგონება და ისე მძაფრი—აწმყო, უღმობელი სინამდვილე, რომ არავითარ წუთიერ სიხარულს არ შეეძლო მათი მგლოვიარე გულის გამხიარულება და ტანჯვის მეტყველი სახის ღიმილით გაშუქება.

დრო მიდიოდა და ყოველ-დღე ახალ-ახალ საფრთხეს, გასაქრსა და მწუხარებას უმზადებდა ილაჯ-გაწყვეტილ ადამიანებს.

მაგრამ ყველაზე უფრო ძლიერი და საზარელი უბედურება თურმე წინ ჰქონდათ კიდევ:

ადამისა და ევას უფროსმა შვილმა, ბოროტმა კანმა, მოჰკლა თავისი ძმა, უწყინარი აბელი.

განუსაზღვრელი მწუხარებით სასოწარკვეთილი მშობლები საზარელი ბღაველით და ღრიალით გაექანენ კანისაკენ და გონება-მიხდილებივით იმეორებდნენ გმინვით ერთსა და იმავე სიტყვებს:

—რა ჰქენ, შე წყეულო! რა ჰქენ, შე წყეულო!...

კენი იჯდა მიწაზე ფეხ-მორთხმული და ხელში ის კეტი ეჭირა, რომლითაც აბელი მოჰკლა.

როდესაც ადამ და ევა მიუახლოვდნენ კანს, ძმის მკვლეელი ზეზე წამოვარდა და კეტი მოიმარჯვა, სახე არეული ჰქონდა მძვინვარებისაგან და მის თვალეზში საზარელი მკვლეელი იტკირებოდა.

ადამსა და ევას ხმა ჩაუწყდათ და ორივე კანკალმა აიტანა, ისე საშიშარი იყო კენი.

უხმოთ გაბრუნდნენ უკან და საყვარელი შვილის გაციებულ გვამს ჩაეკრენ.

კენი კი იდგა ისევ იმგვარათ, ხელში კეტ-მომარჯვებული და მხეცივით იტკირებოდა სივრცეში.

მას შემდეგ ადამ და ევა ველარ ჰბედადენ კანის სიხლოვეს გავლას.

მხოლოდ პატარა სეთით, კანის უმცროსი ძმა მიდიოდა ხშირათ მასთან და დიდხანს უტკეროდა ხოლმე ცნობის მოყვარეობით სახეში.

ერთხელ, როდესაც სეთით ჩვეულებისამებრ მივიდა კანთან და დაუწყო ყურება დაუხამხამებლით, კანმა ველარ მოითმინა და მოწყვეთით მიტრიალდა მისკენ.

—რას მომწერებოხარ? დაიკარგე აქედან!—დაუყვირა მან პატარა ძმას.

სეთიმა არა უპასუხა-რა, ისევე ისე უძრავათ იღცა და მიშტერებოდა თვალეზში.

— დაიკარგე-მეთქი! არ გეყურება? — დაი-
ღრიალა კაენმა.

— შენ რათ დაადუმე აბელი? — ნელისა და
წყნარის ხმით ჰკითხა სეთიმა და კიდევე უფრო თვალ-
დასმით ჩაჰხედა თვალეზში.

კაენს ტუჩები აუთრთოლდა ბრაზისაგან.

— წაეთრიე აქედან, თორემ შენც დაგადუ-
მებ! — ყრუ ხმით წარმოსთქვა მან და კბილები და-
კრაქუნა.

— დამადუმე, რა! — მშვიდათ უთხრა სეთიმა
თვალ-მოუშორებლივ.

კაენი გაფითრდა, ხელი კეტს დაავლო და
მის თვალეზში იმავე საზარელმა მეველელმა გამოი-
ქვრიტა.

— აჰა, თუ არა! — დაიბღავლა მან და მოუ-
ქნია კეტო.

ერთი თვალის დახამხამება და პატარა სეთით
უსულოდ დაეცემოდა მიწაზე.

მაგრამ მოქნეული კეტი ჰაერში გაიყინა, გა-
შტერებულმა კაენმა ერთი ნაბიჯი გადასდგა სეთით-
საკენ და გაქვავებულივით მიაჩერდა მას.

კაენს არასოდეს ენახა ის საოცარი გამოიმე-
ტყველება, სეთის რომ აღებეჭდა იმ წუთში სახეზე:

კბილები თეთრად უელავდა ღია ტუჩებ-შუა
და თვალეზში რალაც ცელქი ნაპერწყლები უბრ-
წყინავდა.

გაოცემულმა კაენმა სახე სახესთან მიუტანა
და თვალი თვალში გაუყარა მას.

— ხა—ხა.—ხა—ხა—ხა! — გაისმა უეცრად სეი-
თის კისკისა ხმა.

სეთითი იცინოდა.

მოღერებული კეტი ნელო დაეშვა ძირს და
ხელში გაუვარდა განცვიფრებულ კაენს, ბრაზის
მაგიერ სახეზე შიში აუმეტყველდა, ერთბაშით
დაემხო მიწაზე პირ-ჩაღმა და დიდხანს ეგდო ისე
უძრავათ, ოხრავდა და გმინავდა მხოლოდ.

ბოლოს მხრები რალაც უცნაურათ შეუთა-
მაშდა და გულის სიღრმიდან საშინელი ზღუქუნნი
აღმოხდა.

კაენი ატირდა.

მაშინ სეთიმა მიიბზინა, დაეცა მის გვერდით
მიწაზე, ხელები ყელზე მოჰხვია და თავადაც ატირ-
და.

— ჩემი ძმა! საბრალო ჩემი ძმა! ჩემი კაენი!
— სტიროდა სეთითი და ნახად ჰკოცნიდა მას.

მაგრამ სეთის ტირილს კაენის გულ-ამოსკენი-
ლი ზღუქუნნი ჰფარავდა.

თავუნა.

ბ ა რ რ ი კ ა დ ე ბ ი

ლამეს ფერი წაუხდა: გარიყრაქდა, გათენდა.
რუსთაველის პროსპექტზე როკვენ ბარრიკადები.
მწველ შუადღის სიმკვირცხლე ნაზმა სევდამ დათენთა
და... ზეციდან სცივიან ინვალიდი კატები.

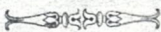
ტიციანემ იშიშვლა ხმალი მამა-პაპური.
ბრძოლა არის სასტიკი: შურმა გული დახუთა,
ვარამს წყალი მოსწყურდა: ალიმ შესვა „კახური“
და... ბარრიკადს გადაღმა ილიმება მარუთა.

მწყერი ქორს შეევიბრა, ჩხიკვი — ბუღბუღს, ყვა-
[ვი— ორბს.
სილამაზის დედოფალს ავი სენი შეჰყარეს;
ჯოჯო ყვირის: „ლომი ვარ!“ ქუჩუმელა ყვავილობს
და... ტაძარში ლოცვის დროს ყრუ გიყები შეჰყარეს.

აიშალა სამოთხე... ვინ იცინის, ვინ აობს...
ბრძენ კაცს თავი ამძიმებს. ჩერჩეტი ფეხ-მალია.
უსახლ-კარო ზრდილობა ვირის ჩლიქში ბინაობს
და... საბრალო სირცხვილმა საწამლავე დალია.

დამაიწყდა: სინდისი კაცისგან რას ითხოვდა.
დიდი გრიგოლ ზმორებით სანანს ბუშტში ბანაობს.
მეტჩრობა ამ დილით ტრამპანობას მისთხოვდა
და... ბრმა სახრჩობელაზე თვით პაილო ქანაობს.

ჩენი დედა-ქალაქი დღეს არაყით მოვრალია.
რუსთაველის პროსპექტზე როკვენ ბარრიკადები.
შეშლილ მთვარის დევნაში მზემა სული დალია
და... ზეციდან სცივიან ინვალიდი კატები.

+1) იმ...
წიგნი

ქ. კ. კ. კ.

„ხმა მღალღებლისა უღაგნოსა უინა“

საქართველოს დემუშათ საკენტოს ცნობით, თფილისის შვე-მუშა ცხენებს (და არა იშთ, რომელნიც მღალღებლის ზირებს დაატარებენ) ვრცელი მემორანდუმი წარუდგენიათ ქალაქის მოურავისთვის, რომელშიაც აღნიშნავენ თავის უმწყო მდგომარეობას ვერის აღმართზე ტყეანთის ამოტანის დროს.

ქალაქის მოურავს დიდის თანაგრძნობით მიუღია დემუშატა და აღუთქვამს მემორანდუმის საბჭოსთვის გადაცემა.

გო ლ გო თ ა

ორივე საშინლად გამხდარი, პირდაპირ ძვალ-ტყავათ ქცეული და ქანც მიღებული იყვნენ.

— აი, მეგობარო ვერის ხიდიც!

მწუხარე კილოთი უთხრა „ვასკამ“ „კოლიას“ და მძიმეთ, ისე მძიმეთ ამოიხენეშა, თითქო გულიც თან ამოატანაო.

— რა ვქნათ, რა გვეშველება!

სასოწარკვეთილებით მიუგო „კოლიამ“ და ნაღვლიანათ გადახედა მეგობარს.

— გუშინდელზე უარესი დღე მოგველის. ხედავ გზა მოლიპულია. ღონემატ რომ ვაგვიძლოს ფეხს ვერ მოვიკიდებთ. წარმოსთქვა „ვასკამ“.

— ნუ თუ ამოდენა ქალაქში ერთი ღვთისნიერი კაცი არ არის, რომ ჩვენს ტანჯვას შეხედოს და გულშემატკივრობა გამოიჩინოს!

— არა ჩემო კარგო, ჩვენთვის ვისლა სცალია, ყველა თავის თავზე ფიქრობს და ზრუნავს. ღმერთო ჩემო, აი ხიდიც თავდება!..

— თუ ვაგვიტირდეს ნუ ვაგსწევთ!

— ნუ ვაგსწევთ და ხედავ იმ სახრეს? მაგ უღმერთომ შიგ სახეში იცის ცემა, თითქო სხვა აღვილი არ იყოს დასარტყამათ.

— ოჰ რა მხეცები არიან, რა მხეცები.

ფურგონზე, რომელსაც „ვასკა“ და „კოლია“ დიდის გაქივრებით მიაგორებდნენ, ნახევარი საუენი შეშა ეწყო. შვე წვერა, წვრილ თვალეზიანი მეფურგონე მოზრდილი სახრით ხელში ფურგონის წინა მხარეს იყო ჩამომჯდარი და დროგამოშვებით ხან ერთს, ხან მეორე ცხენს მაგრაათ გადაუქერდა ხოლმე სახრეს ტყავგაბაქრულ გვერდის ძვლებზე.

ვიდრე ვაკე გზა ჰქონდათ „ვასკა“ და „კოლია“ თუმცა დიდის გაქივრებით, მაგრამ მაინც მიაგორებდნენ მძიმე ფურგონს, მაგრამ აი დაიწყო ვერის აღმართი და უკვე გრძნობენ, რომ სიმძიმეს ვერ დასძლევენ.

არა ერთი და ორი საშინელი წამები ახსოვთ, მათ ამ აღმართზე მოგზაურობიდან. ბევრი თავის თავზე გამოუტლიათ, უფრო ხშირად მოწამე ყოფილან მოძმეთა სასტიკი ტანჯვა წამებისა.

ახლაც მძიმე ფიქრებითა და მწარე მოლოდინით შეუდგენ მეგობრები ამ წამების აღმართს.

პირველი სახრის მოხვედრისათანავე უდიდესის თავგანწირულებით დასკიშეს ძარღვები მეგობრებმა და ფურგონი რამოდენიმე საყენზე გაავორგეს, მაგრამ „კოლიას“ ფეხი აუსხლტა და წინა მუხლებით ქვაფენილს დახეტია.

— პერიოდ, შე ვერანავ!

დასკივილა პატრონმა და თავგანწირულებით დაუშინა სახრე.

— წამოდექ როგორმე, ნუ გეშინია!.. გაამხნევა მეგობარი „ვასკამ“, მაგრამ მარტო ეს არ იყო საკმარისი. „კოლიას“ თითონაც ძლიერ უნდოდა ადგომა, მხოლოდ საამისოდ ღონე არ შესწევდა.

— ცოტას შევისვენებ, მეგობარო, და შემდეგ იქნებ წამოვდგე.— მიუგო „კოლიამ“.

— კარგია თუ კი დაისვენებდე, მაგრამ ეს უღმერთოები განა დაგასვენებენ?! აი ტრამვაიც მოდის...

ტრამვაის ვაგონი ფურგონს მოადგა და გაჩერდა. ხალხი ტროტუარზე ჩამოვიდა და ფურგონს შემოეხვია.

— აბა ჩქარა! დაჰკა ადგება.. არიგებდა პატრონს ვატმანი და თითონ ლაგამით ღონემიხდილ კოლიას ზეზე ეწეოდა.

მილიციონერიც მობრძანდა.

— გამოუხსენით! ურჩევდა ერთი.

— რა დროს გამოხსნა, სამსახურში გვიგვიანდება— შენიშნავდა მეორე.

— შეშინებული უნდა იყოს! ამბობდა მესამე.

— ცოტა დაასვენეთ, შემდეგ თითონ წამოადგება. დასძენდა მეოთხე.

ფურგონის პატრონი ყველას უჯეროდა: ხან გაშმაგებით უშენდა სახრეს, ხან გამოხსნას ეპირებოდა, ხან ყურებს უქიშავდა და შუბლზე ხელებს უსვამდა, მაგრამ ამაოდ.

— დაგტანჯეს, ამხანაგო, ამდენი ცემით, არა? შეეკითხა თვალ-ცრემლიანი ვასკა თავის წამებულ ამხანაგს.

— არა უშავს. ახლა ავდგები, მგონია. ვცდი მაინც.

„კოლიამ“ წინა მარჯვენა ფეხი გამოიღო, იმას მეორეც მიაყოლა, თავგანწირულებით მოიწვართა, რამოდენიმეჯერ დაბარბაცდა, მაგრამ მაინც წამოადგა.

„ვასკამ“ თავი მიიბრუნა, უნდოდა მეგობრისთვის ეკოცნა, მაგრამ მოქნეული სახრე საშიშარის ძალით მოხვდა საფეთქელში და აღერსი გადავიწყდა.

— ნეტავ რა დავუშევე ამ უღმერთოს! ჩილიაპარაკა მან და ღვედებს მიაწვა.

— ათიოდ ნაბიჯი კიდეც და მეტი აღარ შემიძლია! მართლვარე ხმით წასჩურჩულა მეგობარს „კოლიამ“.

— ღმერთი მოწყალეა, გულს ნუ გაიტეხ! გაამხნევა მეგობარმა მეგობარი.— სულ ასე ხომ არ იქნება ჩვენი ცხოვრება.

— მე გული საშინლათ მიცემს... ასე ცუდათ თავი არასოდეს არ მიგრძენია... რალაც საშიშარი მომელის!.. დაჟინებით განავრძობდა „კოლია“.

ანანოვის სახლის დასწვრივ— ცხენები კვლავ დადგენ. ნესტოები დაებერთა, ფერდები სულ ჩაუცვივდათ და სულის თქმა შეეხუთათ.

პატრონი კვლავ სახრეს ეცა. აუწერელის სიმკაცრით სცემდა ერთსაც და მეორესაც; მაგრამ ცხენები თითქოს ვეღარ გრძობენ ტკივილსაო, ადგილიდან აღარ იძროდენ. „კოლიამ“ თავი მიიბრუნა და მალლობზე რალაც უზარმაზარი შენობა დაინახა.

— ნეტავ რა უნდა იყოს ეს ამოდენა კოშკი? იკითხა მან მოკრძალებით.

— ამბობენ, ფოცხვერაშვილი რალაცა გოლგოთას აშენებსო! მიუგო ამხანაგმა.

— პირველათ მესმის ასეთი სიტყვა.

— იმიტომ რომ ეს უცხო სიტყვაა. მე ასე გავიგე: გოლგოთა მთა ყოფილა. იმ მთაზე ჯვარს აცვეს აღამიანებმა თავიანთი ღმერთი, იესო ქრისტე.

— რატომ აცვეს, რა დააშავა?

— ეს არ ვიცი. მთის აღმართზე ჯვარი თურმე თითონ ქრისტეს აატანიეს თავის მხარზე და როცა წაიქცეოდა, სცემდენ... სცემდენ ისე, როგორც აი ჩვენ გვცემენ.

— საბრალო! მწუხარებით წარმოსთქვა „კოლიამ“ და გაშტერებით დააკქერდა ცაში აღმართულ ბოძებს.

— თავისი ღმერთი არ დანდევს, ჩვენ დავინდობენ?! აბა გავსწიოთ მეგობარო!

— არა, ჩემო კარგო, არა! ეს აღმართი ჩვენი გოლგოთა არის. მე ვიცი დღეს აქ ჩემი აღსასრულის ჟამმა მოაწია! ნეტავ ვისია ეს შეშა...

— შეშა მე ვიცი ვისია. გავიგონე ჩვენი მტანჯველი დღეს ელაპარაკებოდა საწყობის გამგეს:— კარგი შეშა აარჩიე ქალაქის გამგეობისთვის მივაქესო.

— უღმერთოები! განა ვერ ხედავენ რა დღეში ვართ?

— აი ის თოფიანი კაცი, წელან რომ თოფის კონდახს გვცემდა იმათი დაყენებული მილიციონერი. ის რომ ღვთისნიერი აღამიანი იყოს ჩვენ რას უნდა გვერჩოდეს? რა ჩვენი ბრალია თუ ღონე არ შეგვწყვეს! რა დაგემართა? რატო ვგრე კანკალე, მეგობარო?

— ცუდათ ვარ, ცუდათ ძმაო! ერთი სახრე კიდეც და წავიქცევი.

კანკალმა უმატა. „კოლიას“ თვალბზე რალაც თეთრი ლიბრი გადაეფარა. უკანასკნელ სახრებს ვეღარ გაუძლო, დაბარბაცდა და წაიქცა.

წაქცეულმა ერთხელ კიდევ გადაჰხედა მაღლობზე ამართულ გოლგოთას, შემდეგ მეგობრისკენ მიიხედდა და მიღეულის ხმით წასჩურჩულა.

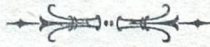
— მშვიდობით, უბედურო ძმაო, მშვიდობით! ერთი საშინლათ აცახცახა და ტანჯული სული საუკუნით განუტევა.

მორიელი.

P. S. ამ პატარა მოთხრობას წრფელის და კეთილის გულით ვუძღვნი ჩემს საყვარელ ქალაქს

მოურავს ბენიამენ ჩხიკვიშვილს, მილიციის უფროსს ვალოდია სულაქველიძეს და ჩემს უფროს ამხანაგს ეშმაკს. ვუძღვნი აგრეთვე ყველა იმ მოქალაქეებს, რომელნიც მუდამ დღე მოწამენი არიან განსვენებული „კოლიას“ მეგობართა ტანჯვა წამების, პატივისცემით ვუძღვნი აგრეთვე თბილისის ქალაქის ხმონებს და ვსთხოვ, თანახმად განსვენებულის სურვილისა, „ვერის აღმართს“ სახელი შეუცვალოს და „ცხენების გოლგოთა“ დაარქვან.

მ—ლი

გოლგოთა

... და მყობადი ჩემს თვალწინ წითლად აიფოთლება,
გიჟივით მიმაჭროლებს წინ წითელი ზმანება;
მაგრამ მკაცრ სინამდვილემ დამახვია ყვითლები,
ყვითლებმა ფრთების გაშლა, რაექნა, არ დამანება.

სამშობლო დამეკიდა ფეხზე, როგორც ხუნდები,
საქართველო გაყვითლდა, როგორც რომ მოლაღური;
თვით წითელი თან და თან ყვითელთ შორის ვხუნდები.
სულ ყოველგან მაგემეს ნიახური, პანღური.

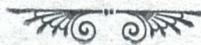
მახრჩობს ბრაზი— და რისხვით ავიჩებები ხშირად,
საშინელი ბოლმისგან მფერალი მე შევიქნები.
მინდა დავსწვა სამშობლო, მსურს ვაქციო ნახშირად,
რომ თვის ბედს იწყევლიდენ მარად მენშევიკები...

აეაფეთქო მსურს... მაგრამ... ოჰ, ეს მკაცრი პროფილი,
დაიმსხვრევა ოცნება... ვამბობ: აწ რა მიშველის.
ჩემს წინ ზანტად ამთქნარებს პირქუში საპრობილე,
და თვალწინ გამიეღვებს ლანდი მკაცრ რამიშვილის.

ვით აჩრდილი საზარი მდევნის მე მუდამ ნოე,
დედინაცვალ სამშობლოს კარი დაუკეტია...
ლამის მოეწყდეს ამ სოფელს, გავხდე შეუდაზნოე...
რაექნა, რაც განვიზრახე... ფაჩულია... კედია...

თუმც მყობადი ჩემს თვალწინ წითლად აიფოთლება,
თუმც გიჟივით მიმაფრენს წინ წითელი ზმანება.
ეჰ, ოცნება მემტვრევა, როგორც კლდეზე ბოთლები,
ყვითლებმა ფრთების გაშლა, რაექნა, არ დამანება.

ილაუ.

წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობას

ქურნალ „ეშმაკის მითრახის“ თანამშრომლის, ქალაქ თბილისის მცხოვრების, თავუნას

თ ხ ო ვ ნ ა

მართალია, ამ ჟამად სამუშაო მაქვს („ეშმაკის მითრახის“ თანამშრომელი გახლავარ) და ლუკმა-პურს ვშოულობ, მაგრამ ვინაიდან შესაძლოა, რომ როდისმე ჩვენი ქურნალის არსებობა შეწყდეს და მე უსაქმოდ დავრჩე, ამიტომ გთხოვთ ყურად იღოთ ეს ჩემი უმორჩილესი თხოვნა.

ყოველი ადამიანი ცდილობს ისე მოაწყოს თავისი ცხოვრება, რომ მისი არსებობა რაც შეიძლება ხანგრძლივად იყოს უზრუნველყოფილი.

დღევანდელ მდგომარეობაში მე ვერ მომიხახავს ისეთი დაწესებულება, რომელსაც ახლო თუ შორეულ მომავალში რაიმე საფრთხე არ მოელოდეს და აბსოლუტურათ მყარ ნიადაგზე იყოს დაფუძნებული.

სახელმწიფოებრივი დაწესებულებანი ამ მხრივ ყველაზე არა საიმედო თავშესაფარს წარმოადგენენ, ვინაიდან დღეს თუ ხვალ, მოსალოდნელია ან შინაგანი „გადატრიალება“ (ნუ დავიწყებთ ჩვენი ნაციონალ-დემოკრატების ქაღილსა და მუქარას), ან კიდევ გარეშე მტრების შემოსევა.

სხვა რაიმე სამსახური კიდევ უფრო საეჭვოა: ბანკები შეიძლება როდისმე გაკოტრდეს, კერძო სავაჭრო-სამრეწველო დაწესებულებათა პატრონნი და ხელმძღვანელები დაიხიციან, გაზეთები დაიხირონ...

ერთად ერთ გამონაკლისს წარმოადგენს თქვენდამი რწმუნებულ საზოგადოებასთან არსებული კომისიები, რომელთაც განსვენებული გოგებაშვილის სახელმძღვანელოების გადაშინჯვა და შესწორება აქვს მინდობილი.

მე კარგათ მესმის, რომ ჩვენს წუთისოფელში არა არის რა სამარადისო და, ვინ იცის, იქნებ დროთა დაუსრულებლობაში ამ კომისიებსაც უწერია გაქრობა, მაგრამ ეს ხომ ცხადია, რომ მათი არსებობა დამოკიდებულია მათივე წევრების ნებასა და სურვილზე, ასე რომ სანამ წევრები, ღვთის მადლითა და განგებით, ცოცხალი იქნებიან, მანამ არც კომისიებსაც გაუქირდებათ-რა.

ამიტომ უმორჩილესად გთხოვთ თქვენის კეთილის გულით ჩასწვდეთ ჩემს ოჯახურს მდგომარეობას (სამი ცოლი მყავს და შვიდი წვრილ-შვილი) და დაამნიშნოთ ერთ-ერთ აღნიშნულ კომისიათაგანის წევრად იმ პირობებით, რა პირობებითაც სხვა წევრები მუშაობენ.

სიტყვას ვაძლევ პატივცემულ გამგეობას, რომ მე კარგათ ვიცი პროფესიონალური საიდუმლოს შენახვა და კორპორატიული ინტერესების დაცვა და რაკი აღნიშნულ კომისიის წევრათ დავინიშნები, თავ-გამოდებით ვიბრძოლებ ჩემისა და ჩემი ამხანაგების ინტერესებისათვის და კრინტსაც არ დავძრავ უცხოებთან იმის შესახებ, რაც საპროფესიო საიდუმლოებათ იქნება მიჩნეული.

პატივისცემით თავუნა.

P. S. ამ თხოვნის პასუხს ველი მომავალ კვირამდე. უკეთუ არ მომივა, უფრო დასაბუთებულ თხოვნას წარვადგენ გამგეობაში „ეშმ. მითრ.“ საშუალებით.

თ—ნა.

ს ა დ გ უ რ ზ ე

(შეკობის ნაშრომი)

მოქალაქე. ფქვილი გახლავს ბატონო, ქალაქში მიმაქვს საკუთარი მამულიდან.

სად. უფროსი. რამდენი ფუთია!

მოქალაქე. ხუთმეტრი.

სად. უფროსი. მოწმობა გვიბოძეთ.

მოქალაქე. ინებეთ!

სად. უფროსი. ეს ვისი მოცემულია?

მოქალაქე. თემის ბატონო.

სად. უფროსი. თემი ვინ არის! თემი რა მოხელეა? უკაცრავათ, მე არავითარ თემს არ ვიცნობ.

მოქალაქე. თემს ნება აქვს, ბატონო, მოწმობა მოგვცეს. აი თითონ გასინჯეთ.

სად. უფროსი. (გაოხუფდას) აქ ფქვილი არა სწერია... აქ ქირნახული სწერია. არ შეიძლება, გარკვევით უნდა იყოს აღნიშნული. ფქვილი ხომ ქირნახული არ არის...

მოქალაქე. მაშ რა არის, ბატონო! ფქვილი ქირნახულია, მაშ რა არის, მაგრამ აი ფქვილიც სწერია...

სად. უფროსი. ფქვილიც სწერია, მაგრამ ეს დოკუმენტი არ ვარგა... ეს რა დოკუმენტია! ჩემთვის ისეთ დოკუმენტსა აქვს მნიშვნელობა, რომელზედაც ნოე ყორდანია აწერს ხელს. ინებეთ და მოგვიტანეთ...

მოქალაქე. ახლა სად ვიშოვო, ბატონო, ნოე ყორდანის ხელ მოწერილი ქაღალდი. წინეთ რო მცოდნოდა... იქნებ შემოვნა.

სპეკულიანტი. (მოქალაქეს განზე გასწვევს და ჩუმად ეუბნება) თქვენ ყორდანის ხელ მოწერილი დოკუმენტი გინდათ?..

მოქალაქე. დიახ, ბატონო, დიახ!

სპეკულიანტი. აი ის დოკუმენტი, რომელიც თქვენ გქირია... (ადებს სუთას მანეთანს) აქ ყორდანის უწერია ხელი და სადგურის უფროსიც კმაყოფილი იქნება. თუ გინდათ, ექვსას მანეთად შემიძლია მოგყიდო.

შეკრთამე.

შექანჯვალეზულის ლექსები

ჰარალო, ბიკო ჰარალო...
ზეცას დაულბა თვალები...
ხეები ყვითლად იცინის,
მიწას ჰფენს ფერმკრთალ ხალეზით.

ჰარი ჰარალე, ჰარალე...
ტყე საცოდავით შრიალეზბს...
ვით შეინახავს თფილისი
ამდენ ცუდ ოხერ ტიალებს.

შემოდგომაზე სოფლები
ტკბილ მაქრით დაითენთება.
ცეცხლი უნავითოთ, უშეშოთ
ნეტავი თუ დაინთება.

მითხარ ვეგეტო, გუშინ წინ
როგორ მოხრაკე წიწილი...
უცეცხლოთ სადილს წვავ, ხარშავ...
მიტომ ამიტყდა სიცილი.

აგი ავის მეტს რას იზამს,
თუ კი ეს გულით ინება;
ბაქოს არ უნდა ჩვენსკენა
ნავთისა წარმოადინება.

უცეცხლოთ დაწვას გვიბირებს,
უნავითოთ ცეცხლის დანთებას.

ის ფიქრობს: მოგვკლას-სიცივით
მოგვცეს სურდოს და ანთებას.

ბაქოჯან! ამ გზით შენ ჩვენში
„ცეცხლის დანთებას“ ნუ ფიქრობ.
არ გავწითლდებით არას გზით...
და ტყვილა ფარნებს რად გეიქრობ...

ქართველი რის ქართველია
თუ არ დასძლიოს ქირია...
თუ ნავთს არ მოგვცემ, ბევრი გვაქვს
შეშა და ქვა-ნახშირია!..

ეკონომიურ თათბირზე
ცხვირში გავირქვე შუბია...
წამოდი, აბა, დავხუროთ
ყველაგან შანტანი, კლუბია...

შენ რომ ქეიფობ ყოველ ღღე...
გიყვარს კლუბებში ვართობა,—
მეც მიმიწვევდი ერთხელა...
აგია შენი ერთობა?!

თხას ღმერთი რო გაუწყურება,
ხუთი რქა გამოვსხმება...
ბაქო ჰყვფს განწირულივით,
შური ჰკლავს, თავბრუ ესხმება.

აღ-ქაჯებს ღამის წყვდიადში
 მუდამ სუფრა აქვს გაშლილი...
 აკრძალეს ტკბილეულობა...
 რითი ვარჩინო ცოლ-შვილი...

რა გაცინებს ცივო ქარო
 უქკუო ხარ და ჩერჩეტი...
 რავქნა, ვერ გამოვარკვიე
 მე დლიური ბიუჯეტი...

ვიფიქრე: ქვეყნისა საქმის
 ნეტავ რა გამოასწორებს...
 ეჰ, რა გასწყვეტს ამდენ მგელსა,
 ტურა-მელებს, სვაფებს, ქორებს...

აწი საკანდიტროებში
 ვინ იხილოს ტორტ-კულინი...
 რა კარგია არაყს რო სვამს
 ჩვენი ივან ივანიჩი.

შექანჯალეზული.

ს ა გ ა რ ე ო ს ა ქ მ ე ე ბ ი .

რ ა მ მ გ მ ა ნ ი ძ უ ლ ა

იყო დრო... და მას შემდეგ არც ისე დიდი ხანია, გულ-ხელ დაკრეფილი თავისა დრო ფაქრებს მისცემოდა და თვალა სივრცეში მიეპყრო.

- რაზე ფიქრობ შეგონარი? — ქათამის მის ეშმაკს და შლიბრე თვალთ გადაქცევა.
- ცუდი არის ჩვენი სიკარგი სიჭმეები, ძლიერ ცუდი.
- შე კაი გეცო! შერე ამზე რა გადარდებს?
- რაგინ თუ რა!
- დიხეც სიღირდელო: ანდურა. უბედურება ის იქნებოდა კარგათ რომ უთვლიყო.
- ვერაფერი გამოვა...
- აი გაიკეთე: წამხდარი სიჭმის გამოკეთება შეიძლება... მის მასკულს სეგნ ბეურს ვიშოვით, მაგრამ წარ-
მოადგინე შენ ჩვენი უბედურება სიჭმე კარგათ რომ უთვლიყო!..
- მართლაც ეს ვიშოვადით ისეთს კარგა სიჭმე რომ ეკუთვნის.
- რასიკვარველი ვერაფერი! შე დინამიკულით ვიცი, — კარლი მხვიძე როცა დიდი თვალს კახელს ში-
რე უკულის გაყვრისხილეს ამხინკებს: — ის შეგონარებო, სიფრთხილზე ვინმდო ანდურა ეკუთვნის.
- მის რა გენია?
- გამოთვლილით. შე ხარხში შეგუდებებს არა ჩვენი ერთეული მუშაკი:

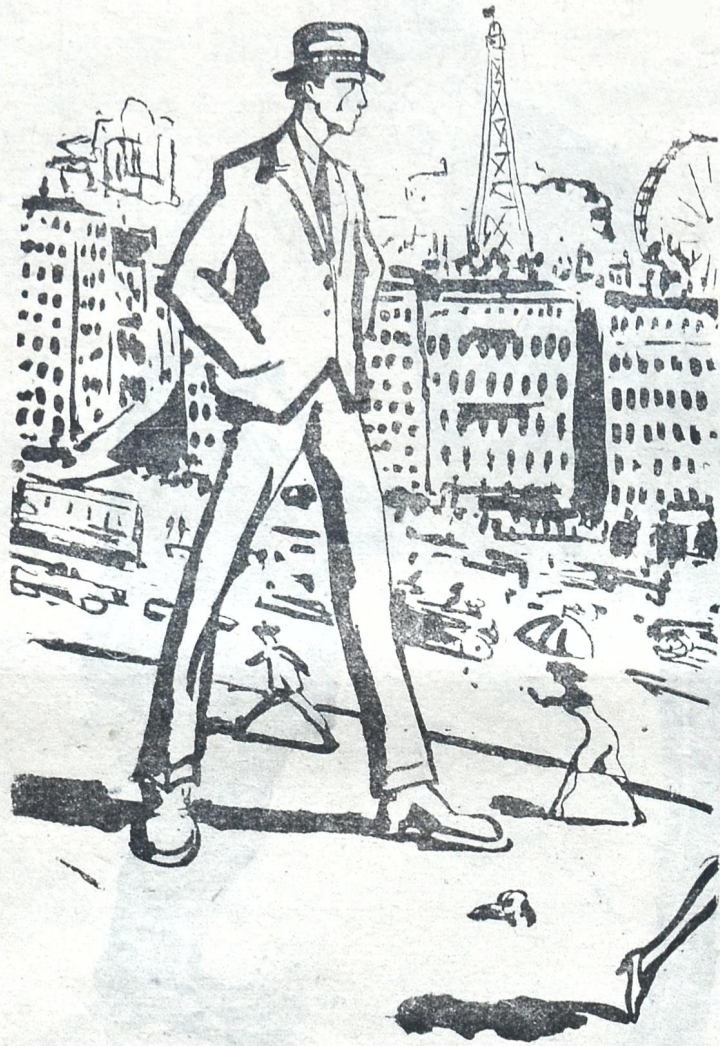
სა. ვლადიკოვსკი

სა. შალკოვი

შეგონარი ჩი მარხდარი სიკარგი სიჭმეები, ამ ხარხით კი, რომ უკუდა ამკარხეა წამიკვარველანთ
უკუდა თვის დამხვეს.
შესიფა ამზე შეგედა.

წარმომადგენლობის ჩაბარების შემდეგ „კუმბაკის მთრახის“ რწმუნებული ზარიზის ქუჩებში გამოვიდა პოლიციის დასარტყამათ.

ხოლო დასკვნების შემდეგ თავისს სამსახურს სახელისის დაუბრუნდა და აღმშენებლობითი მუშაობას შეუდგა.

(შემდეგი იქნება)

ღრგაღლის კომისარი

სადაც მე ვერ კომისრად
 ის უბანი მშენებდება:
 ნგრევით ბევრი ინგრევა*)
 შენებით, — არ შენდება.
 ყურადღებას არ ვაქცევ
 კანონს, დადგენილებას,
 მე ვასრულებ როგორც მსურს
 ჩემს სურვილსა და ნებას.
 სამართალი მისკენ მაქვს,
 ვისი ქიქაც დილია,
 სოფელი თუნდ დაინგრეს,
 ფეხებზედაც მკილია.
 მცხოვრებლებსა, ვით ცხვარსა
 სადაც მსურს იქ გავრეკავ.
 მე ვწირავ ჩემებურად,
 ზაღისაც ისე დავრეკავ.
 უპატრონო სოფელსა

ღღეს მე ვეპატრონები,
 აქ ოთხნი ვართ ბატონნი,
 დანარჩენი მონები!
 ვისთან წავლენ საჩივრად
 არ იციან გზა კვალი,
 თუ მომართვენ ისევ მე...
 ხელში მაქვს სამართალი.
 თუ მთვრალი ვარ ვინ მკადრებს
 სიტყვას უკმებს შიშითა!..
 მეც კომისრად ვითვლები
 წესით ანგარიშითა.
 სადაც მე ვარ კომისრად,
 ის მიდამო მშენებდება.
 საქართველოს ოჯახი
 მალე აუშენდება.

ან. განჯისკარელი.

*) ღრგაღლის კომისარი ახალ მოდის სპეკულიანტები ყიდულობენ სახლებს და რადგან მასალა ძვირია ანგრევენ მშენებლის
 შენობებს და მასალად ჰყიდიან. რომელშიაც აუარებელ ფულს იგვებენ. ამ საქმეში ენერგიულათ მუშაობს, ჩვენი კომისარიც.
 განჯისკარელი.

ს ა ბ ჭ რ თ ა რ უ ს ე თ შ ი

წ ვ რ ი ლ ი ღ ა მ ს ხ ვ ი ლ ი

საგანგებო კომუნისტი. შეხედე, შეგებაარა, ეს უკუაუბატონი როგორ გასუქებულა. ალბათ ჩვენი სისხლით იკვებება. სიკვდილი მაგას!

წ ე რ ი ლ ი რ ე დ ა ქ ე ი ს შ ი მ ი მ ა რ თ ი

ამხანაგო რედაქტორო! წინდაწინვე ბოღიშს ვიხიდი იმ ცოტად თუ ბევრად აღშფოთებული კილოს შესახებ, რომელიც ჩემდა უნებურათ შეიძლება თან დაჰყვეს ამ ჩემს პატარა წერილს.

პატივცემულ ჟურნალ „ეშმაკის მათრახის“ 44 ნომერში მოთავსებულია „პატარა ფელეტონი“ ამხ. ეშმაკისა.

ფელეტონში მოთხრობილია ამბავი მუშათა კლუბში მილიციონერებთან შეტაკებისა და უნდა გამოეტყდეს, მოთხრობილია გასაუტერებელის მიდგომით და მიკერძებით.

ღმერთი, რჯული არავითარი მეტიჩრობა და განდიდების სურვილი მე არ მაღაპარაკებს საზოგადოთ და არც მით უმეტეს ამ შემთხვევაში, მაგრამ მეც ადამიანის გული მაქვს და მეწყინება როცა სრულიად უღანაშაულოდ დამჩაგრავენ.

დიდი პატივი და მორიდება, მაგრამ ამხანაგ ეშმაკს სჩვევია ერთი მიუტევებელი ზნე... ზნე

სხვათა დამსახურების მითვისებისა. უკეთუ თქვენი რედაქცია კოლეგიალური დაწესებულება არის, მაშინ ეშმაკს არ უნდა ჰქონდეს უფლება დანარჩენი წევრები რედაქციისა შეცდომაში შეიყვანოს და ჟურნალი მხოლოდ თავისი ავტორიტეტის გასაზრდელათ გამოიყენოს. ეს კი სწორეთ ასე ხდება და ამ ჩემს სიტყვებს ნათლად ასაბუთებს ზემოხსენებული „პატარა ფელეტონი“.

პირველ ყოვლისა აღვნიშნავ, რომ იმ ვახშამს, რომელიც შეადგენს ფელეტონის დედა ძარღვს, ამხ. ეშმაკი სრულიადაც არ დასწრებია. თუ არ ვცდები არც სამსონ ღობორჯგინიძე.

ამას კიდევ შეურიდებოდა ადამიანი, რომ ამხ. ეშმაკის განდიდების სურვილი მარტო ამით თავდებოდეს. ეს მხოლოდ ყვავილებია და ნაყოფი კი ქვემოთ იხილეთ:

„ხმა შე უზადრუკო! დავსძახე მე (მოგვიხრობს ამხ. ეშმაკი) ვინ არის შენი უფროსი?

საგანგებო კომუნისტი. ერთა ამს დამისედე, ამხანაგო! ეს თუ კარგი კაცია რატომ არის ასე გამხდარი, ალბათ ჩუგ სსწინააღმდეგეთ ფიქრობს დღიან დამიანათ. სიკვდილი მჯავს!

ჩვენი უფროსი ჩვენა ვართ. ჩვენი ნებაა ყველაფერი! თუ მოგვესურება თქვენცა და თქვენს უფროსსაც ხვალვე გამოვსცვლით და სხვას დავაყენებთ“.

ამხანაგებო! ეს სიტყვები მე მეკუთვნის. რა უფლება ჰქონდა ამხ. ეშმაკს, თუ ის მართლა ამხანაგია. სხვისი სიტყვები თავისათ გავსაღე. ია და მით საზოგადოება შეცდომაში შეეყვანა? რა სახელი უნდა ვუწოდოთ ასეთ საქციელს პასუხსაგებ პოსტზე მყოფ ამხანაგისას? მე აღარაფერს ვიტყვი, დე, თვით მკითხველმა საზოგადოებამ დასდოს მსჯავრი.

მე მხოლოდ გამოვსთქვამ იმედს, რომ „ეშმაკის მათრახის“ რედაქცია მიიღებს ყოველგვარ ზომებს, რათა მომავალში არ გამოეორდეს ასეთი მიუტევებელი ამბავი.

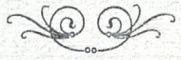
პატივისცემით **ჩხენკელი.**

რედაქციისაგან. შემოაღნიშნულმა წერილმა ჩვენს რედაქციაში დიდი სენსაცია მოახდინა. რედაქციის წევრ ამხ. ეშმაკზე. კარგა ხანია ასეთი ექვები გვქონდა, მაგრამ ვერ დაგვემტკიცებია, სწორეთ ისე, როგორც ოთხ ჩვენ ნაცნობ დეპარტამენტის ლირექტორებზე, რომლებსაც...

დღეს ეშმაკის ოინბაზობათა კვალს თითქოს მივაგენით და მყისვე ვაფრინეთ კაცი აკაკი ჩხენკელთან საქმის დაწერილებით გამოსარკვევათ.

პატივცემული მოღვაწე გადაქრით უარყოფს შემოაღნიშნულ წერილის ავტორობას და ამტკიცებს, რომ ინცინდენტის დროს ის აქარაში მოგზაურობდა.

რედაქცია მძიმე საგანგებელში ჩავარდა, ეინაიდან ვერ გამოურკვევია წერილის ავტორის ეინაობა. მიღებულია ყოველგვარი ზომები და თუ ყველაფერი ის, რაც ამხ. ჩხენკელის წერილში სწერია სიმართლეა, რედაქცია სასტიკ ზომებს მიიღებს ამხანაგი ეშმაკის წინააღმდეგ.

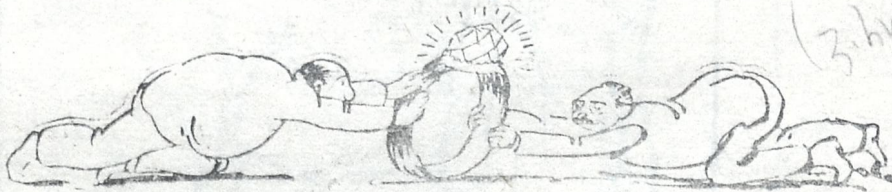
საპნის ბუშტუბი

(„პარკადას“ გმარვის)

„ბარკადებზე“ დგანან ბუშტუბით
 პავლო, გრიგოლი, მათთან ტიციან,
 სკლიან ყუმბარებს საპნის ბუშტუბის
 და ვის ებრძვიან—თვით არ იციან.
 რა სურთ ამ ვაჭებს, ქუჩის ბრეკეტებს,
 რომ ტრაბახობით წაიღეს ყური?!.
 არ მოგაგონებთ „ნაცარქექიებს“
 მათი მუქარა, მათი ფაფხური?..

ვაშა, ვაჭებო! თქვენს რაინდობას
 შთამომავლობა არ დაივიწყებს;
 დღეს თუ უცხადებს ძველი მაინც ნდობას,
 ხვალ სამუდამოთ გადივიწყებს.
 მაშ აჩქეფეთ გრძნობის ფანტანი,
 ქუჩა მოჰფინეთ ვნების ვარდებით
 და გაახარეთ კაფე-შანტანი,
 ვიდრე შოდიდან გადაფარდებით!

ხუმარა.

„სტამბოლის დანახება“

საჭოთა რუსეთი და საჭოთა ოსმალეთი ცდილობენ სომხეთს „სტამბოლი“ დანახონ.

საქართველოს სახალხო რკინის ვაგონი. სტამბა-ლიტოგრაფია